

Meddelande om vägledning om uppförandekoden om desinformation

2020/21:FPM125

Utrikesdepartementet

2021-08-03

Dokumentbeteckning

COM (2021) 262 final
MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN
SAMT REGIONKOMMITTÉN Europeiska kommissionens vägledning vad
gäller att stärka uppförandekoden om desinformation

Sammanfattning

I december 2018 fastslog kommissionen och EU:s höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik en uppförandekod för att motverka desinformation. En viktig del av uppförandekoden var att uppmana nätplattformar att vidta ytterligare åtgärder för att leva upp till den åtgärdsplan mot desinformation som de anslutit sig till efter kommissionens meddelande från april 2018.

En utvärdering från 2020 av uppförandekoden visar att koden har en rad förbättringsmöjligheter. I den aktuella vägledningen ger kommissionen sin syn på vad som bör göras för att förbättra uppförandekoden. Dessa åtgärder kan i huvudsak delas in i sex delar:

- EU-kommissionen uppmuntrar fler aktörer till att ansluta sig till koden. Aktörernas åtaganden ska vara mer specifika än hittills.
- Minska lönsamheten för desinformation via annonser
- Koden ska vara heltäckande och omfatta alla typer av icke-autentiskt beteende på plattformarna
- Erbjudna användarna fler verktyg för att flagga felaktigheter och undvika desinformation

- Mer faktagranskning i syfte att ge forskare mer underlag i form av data
- Mäta resultaten av plattformarnas vidtagna åtgärder

Regeringen välkomnar att kommissionen engagerar sig i arbetet för att stävja desinformation online. Regeringen ser positivt på att åtgärder som riktas mot nätplattformar har formen av självreglering snarare än lagstiftning.

Regeringen välkomnar även att det i vägledningen understryks att stävjandet av desinformation inte får ske på bekostnad av mänskliga rättigheter, såsom yttrandefrihet.

Regeringen välkomnar de åtgärder som fokuserar på att minska en konstgjord förstärkning av budskap som innehåller desinformation, t ex genom att verkar för tydligare normer och principer för användningen av AI i dessa sammanhang.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Sedan 2015 har EU aktivt arbetat för att möta de utmaningar som desinformationshoten medför. Samma år beslutade Europeiska rådet att inrätta arbetsgruppen East Stratcom inom Europeiska utrikestjänsten, med det primära syftet att motverka Rysslands desinformationskampanjer.

Nästa steg i arbetet mot desinformation var inrättandet av Rapid Alert System (RAS) i mars 2019. RAS är en plattform för snabbt informationsutbyte mellan medlemsländerna och EU-institutionerna. Dessutom har kommissionen och Europaparlamentet utvecklat en aktiv kommunikationspolicy för att slå håll på myter som även omfattar verksamhet på regional och lokal nivå.

Uppförandekoden mot desinformation fastställdes i oktober 2018. I Europeiska demokratihandlingsplanen (COM/2020/790 (final)) en utvärdering av uppförandekoden. En sådan utvärdering genomfördes 2020. Resultaten är ett av underlagen till den aktuella vägledningen. Även den kommande lagen om digitala tjänster (som ska utarbetas inom ramen för COM/2020/825 (final)) väntas innehålla lösningar för samreglering som kommer att ingå i den stärkta uppförandekoden.

1.2 Förslagets innehåll

Syftet med förslaget är att ge en vägledning för hur uppförandekoden mot desinformation från 2018 ska stärkas.

Fler aktörer som ansluter sig till koden, med mer specifika åtaganden

Kommissionen uppmanar fler aktörer att ansluta sig till koden, t ex nya plattform- och appföretag med verksamhet i EU, företag som arbetar med annonsering online eller aktörer som genom sina resurser med resurser eller expertis kan bidra till att uppförandekoden fungerar bättre. Enligt den stärkta uppförandekoden bör deltagarnas åtaganden skraddarsys efter de tjänster som deltagaren tillhandahåller.

Strypa penningflödet till desinformation

Plattformar och andra företag som sysslar med annonsering online måste ta ett större ansvar för stoppa penningflödet som kan kopplas till desinformation. Detta kan göras genom ett ökat samarbete, informationsutbyte kring annonser som innehåller desinformation, ökad transparens och blockering av aktörer som systematiskt skapar innehåll enligt faktagranskare utgör desinformation.

Koden ska omfatta alla typer av icke autentiskt beteende på plattformarna

Den stärkta uppförandekoden bör vara heltäckande och omfatta både befintliga och nya former av manipulativt beteende online (t.ex. botar, falska konton, organiserade manipulationskampanjer och kontokapningar). Koden bör också innehålla skraddarsydda åtaganden för nätplattformarna, anpassade till deras tjänster.

Ge användarna bättre möjlighet att förstå och flagga desinformation

Det ska vara tydligt varför användarna, via algoritmer, rekommenderas visst innehåll på plattformarna. Plattformarna ska vidta åtgärder för att minska risken att desinformation sprids via funktioner för rekommenderat innehåll. Plattformarna bör också förse användarna med enkla och effektiva verktyg för att flagga desinformation. Användare vars innehåll eller konton har flaggats bör på ett transparent och effektivt sätt kunna överpröva besluten. Plattformarna bör även lyfta fram tillförlitlig information av allmänintresse och varna användare som har interagerat med innehåll som märkts som vilseledande eller oriktigt av faktagranskare.

Öka faktagranskning och tillgång till data för forskare

Den stärkta uppförandekoden bör mana till ett närmare samarbete med faktagranskare från fler EU-länder och på fler EU-språk. I koden bör även finnas ett ramverk för att säkra tillgången till data för forskare.

Mäta resultat av plattformarnas vidtagna åtgärder

Den stärkta uppförandekoden bör innehålla ett bättre ramverk för att kontrollera och mäta resultaten av plattformarnas vidtagna åtgärder. Plattformarna bör regelbundet rapportera till EU-kommissionen om vilka kriterier de använder för att granska inlägg och vilka åtgärder de vidtagit.

Nätplattformarna som undertecknar uppförandekoden bör skapa ett centrum för transparens. Informationen där bör vara offentligt för allmänheten. Där bör de plattformar som undertecknat uppförandekoden redovisa vilka strategier och åtgärder som vidtagits för att leva upp till uppförandekoden.

Permanent arbetsgrupp

Vägledningen föreslår inrättandet av en permanent arbetsgrupp som leds av kommissionen. Gruppen ska bestå av de som skrivit under uppförandekoden, företrädare för Europeiska utrikestjänsten, The European Regulators Group for Audiovisual Media Services (Erga) och European Digital Media Observatory (Edmo). Arbetsgruppen ska hjälpa till med att se över uppförandekoden och anpassa den till teknikens, samhällets, marknadens och lagstiftningens utveckling

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Meddelandet i sig har ingen inverkan på svenska regler.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Vägledningen har inga direkta uttalade budgetära följder för medlemsstaterna. Kommissionen har inte presenterat någon jämförelseanalys i meddelandet.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar att kommissionen engagerar sig starkt i frågan att motverka desinformation. Det är angeläget att EU är en ledande aktör i kampen mot desinformation.

Som utgångspunkt anför regeringen följande.

Regeringen välkomnar de åtgärder som fokuserar på att minska en konstgjord förstärkning av budskap som innehåller desinformation, t ex genom att reglera algoritmer.

Regeringen understryker vikten av att allt arbete mot desinformation inom EU ska ske med full respekt för mänskliga rättigheter, inte minst yttrandefriheten, och EU:s gemensamma värden, inklusive demokrati och rättsstatens principer.

Regeringen ser positivt på att förslag som riktas till sociala medieplattformar har formen av uppmaning till självreglering snarare än lagstiftning och ser positivt på arbetet för att öka företagens rapportering av sitt arbete under uppförandekoden.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Meddelandet innehåller en rad förslag där medlemsstaterna har olika ståndpunkter.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Vägledningen har inte gått ut på remiss.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Rubriken är inte tillämplig då meddelandet inte innehåller förslag till lagstiftningsakter.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Rubriken är inte tillämplig då meddelandet inte innehåller förslag till lagstiftningsakter.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Kommissionen kommer att uppmana uppförandekodens deltagare att sammanträda och stärka koden i enlighet med vägledningen. Även nya aktörer kommer att uppmanas att ansluta sig till koden. Deltagarna bör snabbt inleda översynen av uppförandekoden och lägga fram ett första utkast till en reviderad version under hösten.

4.2 Fackuttryck/termer

EU-institutionernas definition av begreppet desinformation: uppgifter som är bevisligen oriktiga eller missvisande och som skapas, presenteras och sprids för att uppnå ekonomisk vinning eller avsiktligt vilseleda allmänheten, och som kan orsaka skada för allmänheten. I begreppet skada för allmänheten ingår bl.a. hot mot de demokratiska processerna, unionsmedborgarnas hälsa,

miljö eller säkerhet. Satir, parodi och oavsiktliga fel och tydligt markerade partiska nyheter och kommentarer klassas inte som desinformation.

2020/21:FPM125